

Bulányi György: KARÁCSONY '73

3.

Emmánuel, velünk az Isten! Velünk vagy Istenünk, aki a betlehemi istállóban Emmánuel lettél számunkra. Reátámaszkodunk erre az Emmánuel-tételre, s egész emberségünkkel igent mondunk erre a legezisztenciálisabb hittételünkre. Arra, hogy velünk az Isten! Köszönjük Neked, Szent Szűz, hogy Te is reátámaszkodtál az Isten hívó szavára, s ezért Neked is köszönhetjük, hogy világít nekünk Betlehem, az istálló felett megálló csillagnak a világossága. Neked is köszönhetjük – mivel igent mondtál – a betlehemi éjszaka angyalzenéjét. Erre a világosságra néz most a szemünk, erre a muzsikára figyel a fülünk, hogy meglássuk és meghalljuk a betlehemi éjszaka tanítását.

Istenünk! Megmérhetetlen jószágod folytán e szent órában háromkirályokként ülünk körödben. Értelmünkkel már csak a betlehemi istálló felé húzó, onnan felénk sugárzó világosságra akarunk figyelni, akkor is, ha életünkkel talán nem is mindig és nem is teljesen tudjuk elképzeléseinket megvalósítani. Ebbe a világosságba nézünk bele most is, ezen az emlékező éjszakán, hogy tanítson minket a Te titkaidra, hogy eljussunk kimeríthetetlen vonásaid teljesebb szemlélésére, a nagy tudomány, a *megalomathéma* újabb fejezeteire.

Ki vagy Te nekünk, Istenünk? Az, aki el nem múló és folytonos csillagvilágosságú éjszakát készítesz angyalzenével, amelynek fénye és zenéje egyre nő, s egyre inkább teljeseedik, amíg csak reánk nem virrad a nappal, a nappal teljes világossága, s annak tökéletes harmóniája.

Szereteted csodái. Ezt a címet adhatnók a *megalomathéma* formai megjelölésű, titok-tudományú tankönyved címéül, amelyet a világ teremtése óta írsz nekünk, és írsz különösen a betlehemi éjszakán. E könyv első fejezete egy kép. Kiveszed, Istenem, egy oldalcsontodat, és ebből az oldalcsontból megformálod az embert. Oldalcsontodból valók vagyunk, mert Magadszerűvé formáltál bennünket, istenszerű, *theomorf* lényé tettel bennünket. Megittattál bennünket a szeretet borával és megettettél szeretet-önmagaddal. Látható teremtményeid közül egyes-egyedül minket tettél Önmagadra néző, Önmagadra feltekintő lényé. Belénk írtad az Isten-utánzás vágyát, képességét, létünk gyökeréig nyúló lehetőségét. Azért tetted, mert te, a Szeretet, szeretni akarsz, s azt akard, hogy mi is megtanuljunk szeretni úgy, ahogyan Te szeretsz. A betlehemi éjszaka fellebbentette a fátylat a titokról. Megtudtuk, amit azelőtt aligha sejthettünk. Azt, hogy Te nem vagy magányos Úr a mindenség felett. Megtudtuk Rólad, hogy párod van. Megtudtuk azt, hogy van, Aki egy Teveled, aki hús a Te húsból és vér a Te véredből. Van valakid, akit szerethetsz, van valakid, aki Téged is szeret. Nem vagy Magadnak elég önmagádban zárt valóság, hanem van visszaölelésre váró két karod. Van Benned igény erre a visszaölelésre, s ha Fiad nem ölelne vissza, akkor „szeretném, ha szeretnének”-Isten volnál. De a Fiad visszaölel. S mert van két kitárt karod, s ez a két kar nem mered a levegőbe, hanem másik két karral találkozik, azért nem „szeretném, ha szeretnének”-Isten vagy, hanem „örülök, boldog vagyok, mert visszaöleltek”-Isten vagy. Boldog vagy, Istenem, mert nem áll üresen, nyitottan, levegőbe meredve két karod. Boldog vagy, Istenem, mert Te vagy a mindentadó és a mindent megkapó, örök kielégült, szavunk-nincs-reá-milyen szeretet.

Boldogságod továbbplántálása indított arra, hogy teremts, s e kicsiny bolygó emberének a nagy világmindenséget adtad hordozóágyul. Belénk raktad a Magad szeretetének csíráját, hogy bennünk szárba szökjön, s az ember boldog legyen, mint az Isten. Kitártad tehát felénk is, miként Fiad fele, a két karod. Fiaddal együtt és Fiadban megszerettél bennünket, mielőtt még lettünk volna. Igazán előbb szerettél bennünket.

Ó Lelkem, mennyi bánat ért az ember miatt, mondod Atyám, és mondod, Jézusom. S ez a misztériumot tartalmazó, általad írt könyvnek a második fejezete. A kardos kerub és a protoevangélium, a vízözön, Noé galambja és a szivárvány, Ábrahám meglátogatása, a kivonulás a pusztába, a menetelés

az ígéret földje felé, a próféták jajongó sikoltásai, s a megnyugodott boldogságból fakadt szavai mind arról az elfogyhatatlan szerelemről és arról a tenger bánatról beszélnek, amely következtében sorjában küldted, Istenem, a prófétákat a szőlőmunkásokhoz a bérért. Miért volt olyan fontos Neked ez a bér, hogy Fiadat is elküldted érte? Miért volt olyan fontos? Azért, mert kitártad felénk két karod, s nem volt, aki visszaöleljen. A mi visszaölelésünk volt az a bér, amit tőlünk, szőlőmunkásaidtól, meg akartál kapni. S azért jött el a Gyermeke, hogy e bért végre megkapd. Azzal, Istenem, hogy embert teremtettél, s azzal, hogy Ádámtól kezdve a Tőled kapott isteni szabadságunkat vissza-nem-ölelésre használtuk, a boldog Istent, a mifelénk karját kitaró boldog Istent, „szeretném, ha szeretnének”-Istenné is tettük. Nem tudtál örülni ennek. Fájt ez Neked. Olyannyira nem tudtál örülni és olyannyira fájt ez Neked, hogy megfosztottad Magadat Atyám attól, Aki szeret téged, emberek, gonosz szőlőmunkások kezére adtad azt, akit örök szeretettel szeretsz, s Aki Téged egyes-egyedül kielégítő örök szeretettel visszaölel. Megfosztottad Magadat Te is, Jézusom, Atyádtól. Életed során ugyan sokszor bizonykodtál, hogy nem vagy egyedül. Nem vagy Atyád nélkül akkor sem, amikor közöttünk jársz, de kitéve Magadat ebbe a teremtett létbe, a semmi és a halál országaiba költözvén, mégiscsak szabadítást kértél ebből a szorongató Atya-távolból, és mégiscsak elhagyta ajkadat a szó: „Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?”, mert a megtestesüléssel valami mégiscsak történt az Istenben. Azért mondjuk, hogy mégiscsak történt valami, mert mi nem érthetjük át az Isten Szívének titkait, nem tudjuk miféle létezési mód miféle törvényszerűségei alapján jött létre ez a távol, de valami történt, amibe beleizzadtál, valami, amiben Te, örök Fiú, megízlelted az elhagyatottság keserűségét, Te, az örökkön örökké, időn felül boldog Gyermeke.

A nap elsötétedett, amikor kilehelte Lelkedet, amely Galambszárnyon repült Atyád felé, Akinek homloka beléráncosodhatott az egyetlen, szeretett Fiú agóniájába, s akinek a Szívét, atyai Szívét valaminő módon átfogta a fulladásos halál transzcendens megfelelőjének az iszonyata, amit csak a „gyászba borult egek...” tolmácsolhat a mi nyelvünkön. Nem örültél, Istenem, a bért meg-nem-adásnak, fájt Neked. Zavarta boldogságodat, csonkította – nem találunk reá szót – a viszonzatlan szerelem. A viszonzatlan szerelem, mely szerelem a maga első extázisában kivétette Veled az oldalsontodat és teremtett embert, Magad-szerűt. E szerelem második extázisában Magadat tetted teremtménnyé. Miért tetted? Így talán majd bezárjuk a két karod? Miért tetted? Azért, hogy ne légy a mi viszonylatunkban sem „szeretném, ha szeretnének”-Isten? Hanem boldog légy? Azért, hogy szerelmed viszonzásra találjon bennünk?

A vissza nem ölelés nemcsak az Istennek fájt és fáj, a vissza nem ölelés fájt és fáj nekünk is. Elküldted tehát Atyánk a Gyermekeket, hogy ne fájjon ez a be nem teljesült szerelem, ne fájjon Neked és ne fájjon nekünk. Azért küldted Őt, hogy megismervén a Maga betlehemi, názáreti és golgotai valójában a legvalóságosabb képpel leírt Istent, lehetetlen legyen számunkra vissza nem szeretni Téged.

Az ember árva lény, ha ezer szeretetszál fűzi is embertársaihoz, testvéreihez, feleségéhez, férjéhez. Egy ölelésre tárt kar hívta létre és a Maga két karjának a visszaölelésére hívta létre, s ezt az eredendő, előbb szerető, előbb táruló két kitárt kart nem helyettesítheti semmiféle más kar. Kiegyezítheti, de nem helyettesítheti.

Kicsoda az emberek közül Hozzád fogható jóbarát? Ki az, aki úgy van állandóan számomra, csak nekem, csak értem, ahogyan Te vagy? Ki az az emberek közül, akinek mindig van ideje számomra? Ki az, aki mindig megért? Ki az, aki sohasem bánt? Ki az, aki engem meg nem szűnően vár? Mi emberek nehezen tudjuk úgy szeretni egymást, hogy ne bántsuk egymást. Valakik szeretete sok számunkra, és visszautasítással bántjuk őket. Van, akiké kevés nekünk, mert többet kívánunk tőlük, s ezért bántjuk őket. Elvárásaink vannak azokkal szemben, akiket szeretünk, de azokkal szemben is, akik szeretnek. S ha nem teljesítik elvárásainkat, ha nem teszik azt, amit gondolunk róluk, bántjuk őket.

Istenem, Te különb vagy nálunk, örök Mintaképünk és örök Kiöntőformánk. Neked sohasem sok a szeretetünk. Mindig örömmel fogadod azt, amit adni tudunk Neked. Boldog vagy a bűnbánatunktól is, elfogadod csetlő-botló lényünket is. Megértesz bennünket, ha szeretteink sem értenek meg. Látsz bennünket. Látnod törekvéseinket és látnod csődjeinket. Te megérted, ha életünkkel csak annyira-

amennyire tudjuk igazolni szeretetünket. Neked is vannak, Istenem, elvárásaid velünk szemben, de Te beéred bánatainkkal, engeszteléseinkkel is, mert Te vagy az egyetlen megértő jóbarát, aki tudod látni bennünk azt a jót, amink van, bár minden bűnünket ismered, s megérted, hogy életünkkel a szeretetben csak éppen valamire jutottunk. Azért tudjuk a kezédbe tenni minden terhünket, mert Tőled mindig csak biztatást kapunk. Azért van ez, mert a Te szíved nagyobb szív a mi szívünkénél, Te vagy a csak-szív Isten. A Te tenyeredbe, Istenem, belesimulhatok életem minden töredékességével és szennyével is. Neked elmondhatom, hogy csak annyit sikerült kihozni önmagamból, amennyi sikerült, hogy minden vívódásom és vergődésem csak egy bűnökkel terhes életet tudott produkálni. Neked elmondhatom, hogy félek önmagamtól, s félek embertársaimtól, de Tőled soha nem félek. Mert Te mégis csak tudod rólam, hogy Te vagy az egyetlen szerelmem, akárminő varga-betűkön keresztül is vezetett el és Feléd az életutam. Te soha nem akarod kioltani füstölgő mécsbelem, Te sohasem akarod összetörni ingó nádszálamat. Neked mindig jó vagyok úgy is, ahogy vagyok, amíg Feléd futok.

Csukjuk most be, testvéreim, e megtanulhatatlan és kimeríthetetlen könyvet az aiónunkon túli örök szeretetről. Zengjünk dicsőséget Istennek örök, Istent-kereső háromkirályos, betlehemi éjszakánk világosságáért, angyali harmóniájáért abban a boldog reményben, hogy utunk elvezet a teljes világosságba, a tökéletes harmóniába, az egészen visszaölelésbe, ahol Isten letöröl szemünkről minden könnyet, ahol nem lesz más, csak szeretet, csak az ölelés, csak a vissza-ölelés örök boldogsága, s amikor majd aiónon-túli érzékeink számára is Emmánuel leszel. Addig pedig írjuk tovább a magunk titkairól szóló könyvet. Próbálgassuk utánozni ezt az elmondhatatlan szeretetet, hiszen semmi egyébért nem lettünk, csak azért az Isten-utánzásért, s végső soron semmi másért nem jött el közénk a betlehemi istállóba és az éjszakába ez a Gyermeke, csak hogy, amire lettünk, az Isten-utánzást sikeresen megvalósítsuk.

Amen.